

Høring – forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov – Nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m. - Høringsuttalelse fra Nord-Trøndelag Fylkeskommune

I høringsnotatet om forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov – nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m., foreslås å:

- Innføre nasjonale bestemmelser om lærertetthet i grunnskolen.
- Innføre en lovbestemmelse som klargjør at skoleeier kan organisere særskilte innføringstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever.
- Innføre lovbestemmelser om opplæring ved behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).

Generell kommentar

Nord-Trøndelag fylkeskommune bemerker at det er uheldig at innholdet i denne høringa ikke gjenspeiles i overskrifta i høringsnotatet. På grunn av at punkt 2 i høringa er så godt gjemt og ikke nevnt i overskrifta og at mange i utgangspunktet dermed ikke har oppdaget forslaget, bes det om at innspill til høringen blir brukt i en bredere sammenheng.

I høring til NOU 2010:7 Mangfold og mestring har Nord-Trøndelag fylkeskommune støttet at det er nødvendig med tydelige retningslinjer for hvordan opplæringen til nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne organiseres. Det er nødvendig med føringer gjennom regelverket, og ikke så vage forslag som framkommer her. Vårt standpunkt er at vi ønsker en bredere høring som følger opp Mangfold og mestring, men vi vil likevel uttale oss om de delene som blir berørt i denne høringa.

Nord-Trøndelag fylkeskommune uttaler seg ikke om bestemmelsen som er avgrenset til grunnskolen.

Særskilte innføringstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever

Høringsnotatet sees i sammenheng med NOU 2010:7 Mangfold og mestring (Østbergutvalget), der ett tema som behandles er innføringstilbud til nyankomne elever. Denne ble behandlet av Fylkesrådet i Nord-Trøndelag 2.11.2010.

Forslag til lovtekst til opplæringslova § 3-12 nytt femte ledd:

Fylkeskommunen kan organisere særskilt opplæringstilbud for nyankomne elever i egne, grupper, klasser eller skoler. Dersom hele eller deler av opplæringen skal skje i slik gruppe, klasse eller skole, må dette fastsettes i vedtaket om særskilt språkopplæring. Vedtak om slik opplæring i særskilt organisert tilbud kan bare fattes dersom dette antas å være til det beste for eleven. Som hovedregel kan slik opplæring i særskilt organisert tilbud vare inntil ett år. Når det foreligger særskilte grunner,

Høringsuttalelse fra Nord-Trøndelag fylkeskommune – gjelder nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m.

kan det vare inntil halvannet år. I vedtaket kan det for denne perioden gjøres avvik fra læreplanverket for den aktuelle eleven i den utstrekning dette er nødvendig for å ivareta elevens behov. Vedtak etter dette leddet krever samtykke fra elev/foresatte.

Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter den foreslåtte lovendringen hvis det betyr at skoleeier kan tilby særskilte innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever. Vi støtter at lovendringen åpner opp for at det kan etableres både innføringsklasser og – skoler, uten at det følger med en rett til denne typen tilbud. Ved grundig gjennomgang kan det se ut som om elevene skal søke et ordinært programområde for så å bli organisert i mer eller mindre permanente innføringsgrupper etter behov. Det oppfattes dermed at det ikke skal være søkbare tilbud med egne koder til videregående opplæring. Da vil ikke lovforslaget føre til endringer i forhold til den situasjonen vi har i dag.

Lovendringen åpner for at det kan gjøres avvik fra fag- og timefordelingen og kompetansemålene i læreplanen i den perioden elever følger et særskilt innføringstilbud. Hvis det skal være mulig med større vekt på språkopplæring, må det føre til avvik fra fag- og timefordelingen og kompetansemålene i de ulike utdanningsprogrammene. Dette medfører at eleven ikke kan komme ut med et vitnemål etter det første året i videregående opplæring.

Nord-Trøndelag fylkeskommune oppfordrer til at det utarbeides nasjonale føringer når det gjelder innhold i og organisering av særskilte innføringstilbud. Det er svært uheldig at dette skal vurderes på et senere tidspunkt.

Departementet mener at elever som deltar i frivillige innføringstilbud i videregående opplæring, må bruke av retten sin til tre års videregående opplæring (med mulighet for utvidet tid ved et 4. ev. 5. år). Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter ikke dette forslaget. Departementet burde følge Østberg-utvalgets forslag om at elever i innføringstilbud ikke skal bruke av ungdomsretten, men regnes som et "år 0". Det er utfordringer med gjennomføringen av videregående opplæring blant minoritetsspråklige elever, og vår erfaring er at det er stort behov for utvidet tid også i forkant av et utdanningsprogram for denne elevgruppa. Et innføringstilbud bør komme som et tillegg til den fleksibiliteten som allerede ligger i skolesystemet.

Forslag til endring i opplæringsloven § 15-2 andre ledd:

Departementet er klageinstans for enkeltvedtak om inntak og spesialundervisning i den videregående opplæringa, enkeltvedtak om tap av retten til videregående opplæring etter § 3-8 og § 4-6, enkeltvedtak om opplæring i inntil to år ekstra etter § 3-1 femte ledd, *enkeltvedtak om særskild språkopplæring etter § 3-12* og enkeltvedtak om fysiske og psykososiale miljøforhold etter § 9a-2 og § 9a-3.

Det foreslås at opplæringsloven endres slik at departementet (delegert til fylkesmannen) blir klageinstans for vedtak etter §3-12. Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter endringen.

Økonomiske konsekvenser

For at minoritetsspråklige med svake norskerferdigheter ved inngang til videregående opplæring skal gjennomføre og bestå trenger mange et innføringstilbud der de ikke bruker av ungdomsretten. Nord-Trøndelag ønsker et søkbart innføringstilbud, noe som må få økonomiske konsekvenser ved bruk av

Høringsuttalelse fra Nord-Trøndelag fylkeskommune – gjelder nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m.

ett ekstra år. Samhandling mellom grunnskole og videregående opplæring blant annet om kartlegging er svært viktig. Dette utløser også behov for ekstra ressurser ut over det ordinære.

Behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Elever som har behov for ASK er sikret rett til innlæring og bruk av ASK gjennom bestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning. Departementet vil gjennom foreslåtte lovendringer tydeliggjøre dagens rettigheter i lovverket. Det sies nå eksplisitt at elever som har behov for ASK har rett til å bruke egnede kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjons hjelpemidler i opplæringen og at disse elevene også har rett til nødvendig opplæring i å bruke ASK.

Det foreslås også at det innføres tilsvarende bestemmelser for voksne som får grunnskoleopplæring spesielt organisert for voksne.

Forslag til lovtekst til opplæringslova ny § 3-13:

§ 3-13 Opplæring av elever, lærlingar og lærekandidatar med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

Elevar, lærlingar og lærekandidatar som heilt eller delvis manglar funksjonell tale og som har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa.

Når ein elev eller lærekandidat ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet har eleven eller lærekandidaten rett til spesialundervisning etter reglane i kapittel 5. Dette inkluderer nødvendig opplæring i bruk av alternativ og supplerande kommunikasjon.

Lærlinger har ikke rett på spesialundervisning etter § 5-1, slik at her vil bare første ledd gjelde for denne gruppa.

Forslag til lovtekst til opplæringslova ny § 4A-13:

§ 4A-13 Opplæring av vaksne med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

Vaksne som heilt eller delvis manglar funksjonell tale og som har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa.

Deltakere i videregående opplæring spesielt organisert for voksne har ikke rett til spesialundervisning, derfor vil bare første ledd av foreslått ny § 4A-13 vil gjelde.

Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter lovendringen.

Sluttkommentar

Nord-Trøndelag fylkeskommune mener at det er nødvendig med tydelige retningslinjer for hvordan opplæringen til nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne organiseres. Skoleeier bør kunne tilby særskilte innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever. Dette bør være søkbare tilbud med egne koder til videregående opplæring, som kommer i tillegg til ordinær

Høringsuttalelse fra Nord-Trøndelag fylkeskommune – gjelder nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m.

videregående opplæring. Et innføringstilbud bør komme som et tillegg til den fleksibiliteten som allerede ligger i skolesystemet, og det bør ikke brukes av ungdomsretten i et år "0".